

Захаров В.С.,

аспірант

Цина В.І.,

доктор педагогічних наук,

доцент

(Полтавський національний

педагогічний університет

імені В.Г. Короленка)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ІЗ ГЕОГРАФІЇ

Неабияку роль у вихованні та зацікавленні учнів вивченням навчальних предметів відіграє позакласна робота, під час якої в школярів формується здатність до самостійної творчої діяльності [2]. Завданням позакласної роботи є закріплення, збагачення та поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці; розширення загальноосвітнього кругозору учнів, формування у них наукового світогляду, вироблення умінь і навичок самоосвіти; формування інтересів до різних галузей науки, техніки, мистецтва, спорту, виявлення і розвиток індивідуальних творчих здібностей та нахилів; організація дозвілля школярів, культурного відпочинку та розумних розваг; поширення виховного впливу на учнів у різних напрямках виховання. Вирішення зазначених завдань потребує визначення ефективних форм організації позакласної роботи, виявлення впливу її засобів на формування особистості та ідеалів школяра.

З метою виховання і духовного збагачення особистості учня при вивченні географії в школі, в останні роки зросла увага до проблеми організації її вивчення саме в позаурочний час. Адже завдяки географії школярі можуть дізнатися цікаву інформацію про *географічну оболонку Землі* (епігеосферу), її просторову природну і соціально-економічну різноманітність, а також зв'язки між природним середовищем і діяльністю людини. У сучасному розумінні поняття географія заміщено поняттям географічні науки [3].

Вмілий підбір форм організації вивчення географії в позаурочний час сприятиме зацікавленню школярів добровільною навчальною діяльністю, яка здійснюється на основі як програмного, так і позапрограмного матеріалу під керівництвом вчителя з метою розширення та задоволення їх пізнавальних інтересів, створення стійкої позитивної мотивації до творчої активності [1].

Позакласна робота з географії вирізняється різноманітністю форм її організації: гуртки, позакласні читання, географічні конференції, ранки і вечори, конкурси, вікторини, екскурсії, походи, олімпіади, випуск рукописних видань (газет, альбомів, календарів знаменних дат тощо). За способом організації діяльності учні у методичній літературі розрізняють індивідуальну, групову та масову позакласну роботу. Індивідуальна позакласна робота проводиться з тими учнями, які виявляють особливий інтерес до об'єктів і явищ природи. Цей пізнавальний інтерес зароджується на уроках географії.

Найпоширенішою формою групової позакласної роботи є гурток (географічний, краєзнавчий, методологічний, гідрологічний, туристичних та ін.). При організації гуртка обов'язковою умовою є врахування спільних інтересів учнів, їх підготовку, вік. Дидактичними цілями роботи гуртка є розширення та поглиблення природничих знань, засвоєння елементарних умінь дослідницької діяльності, поглиблення пізнавального інтересу до вивчення природи, розвиток індивідуальних здібностей і нахилів дітей, оволодіння практичними вміннями і навичками природоохоронної роботи. На екскурсіях і в походах вони закріплюють деякі дослідницькі методи географічної науки: вчать спостерігати, збирати та оформляти колекції гірських порід і мінералів, графічно відображати статистичні дані і т. д., складати плани і карти схеми походів, орієнтуватися на карті.

Отже, у позакласній роботі використовуються різноманітні форми роботи зі школярами, але мета їх застосування одна: виховувати та розвивати учня як особистість, формувати в нього творче мислення, уяву, національну самосвідомість для морального і духовного зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранский Н.Н. Очерки по школьной методике экономической географии. — М.: Учпедгиз, 1954. — 291 с.
2. Крючков В.К. Взаимоотношения в системе "педагог-ребенок-родители" // Педагогика. — 2002. — № 10. — С. 76–79.
3. Електронний ресурс <https://uk.wikiquote.org/wiki>